

עקב (323)

במקולין. אמר לפניו: רבונו של עולם, זו תורה וזה שכרה? אמר לו הקב"ה: שתוק, כך עלה במחשבה לפני. מקשה ה"אור החיים הקדוש": מדוע כאשר סרקו את בשרו במסרקות של ברזל, לא בא משה רבינו לפני הקב"ה, לצעוק "זו תורה וזו שכרה"? מדוע רק לאחר מיתתו, אחרי שמכרו את בשרו במקולין, רק אז התעורר משה לשאול "זו תורה וזו שכרה"? התשובה היא: כשאדם חי סובל יסורים, ואפילו סורקים את בשרו במסרקות של ברזל ר"ל, אין כאן קושיה, כי זה חלק מתפקידו של האדם לעבור יסורים. אדם עובר לפעמים יסורים כדי לעמוד בנסיון, כדי להתרומם ולהגיע לפסגת הגבוהות ביותר. אולם אחרי פטירתו של אדם, כבר אין לו נסיונות. מדוע, אם כן, היו צריכים למכור את בשרו במקולין? זו היתה טענתו של משה רבינו. על כך אמר הקב"ה: שתוק, כך עלה במחשבה לפני. אנחנו רואים, שיסורים הם חלק מהחיים, ההתמודדויות הן עצם החיים. לא איזו 'תקרית' בלתי מוצלחת, זה תפקידו של האדם, לעמוד בנסיונות.

ספר "להתעורר באהבתך"

בין מצליחנים לבעלי סייעתא דשמיא

פי הוא הַנְּתָן לְךָ פֶּחַ לְעֲשׂוֹת חַיִּיל (ח.ח.)

הוא דיהב לך עצה למקני נכסין (אונקלוס)

כל יהודי מאמין, היה הרב דסלר זצ"ל אומר, יודע היטב שאם הוא עושה חיל, נובע הכל מסייעתא דשמיא, אולם אפילו אחרי מחשבות אלו נשארות מחשבות בלב, שאני אסטרטגי, בעל מעוף, כשרון, סוחר ממולח ובעל מחשבה יצירתית, זה בא אונקלוס להדגיש שהכח לעשות חיל, גם העצה עצמה שאתה נתן, ההחלטה שהחלטת במה להשקיע, גם זה עצמו נתן בך הקב"ה, הוא הכניס בך עכשיו את העצה ואתה מצד עצמך לא שייך לזה בכלל, רק קבלת מתנת שמים. מרגלא בפומיה: "אנשים רגילים לומר: 'נפל לי רעיון', מי הפיל אותו אצלך, ומאיפה הוא צץ, הקב"ה הכניס את המחשבה והרעיון".

ספר "לחתך עליון"

אין 'ועתה' אלא תשובה

וְעֵתָה יִשְׁרָאֵל מָה ה' אֱלֹהֶיךָ שָׁאֵל מֵעַמְּךָ (י.יב)

הפסוק הזה מדבר על חזרה בתשובה, כך מובא במדרש (בראשית רבה כא. ו) על הפסוק (בראשית ד. כב): "ועתה פן ישלח ידו" שמדבר לאחר חטא אדם הראשון: אמר רבי אבא בר כהנה, מלמד שפתח לו הקב"ה [לאדם הראשון] פתח של תשובה. ומהיכן למדו זאת? מהמילה "ועתה", אין "ועתה" אלא לשון תשובה. שאל רב שלום שברון

וְכָל מְדוּי מְצָרִים הָרְעִים אֲשֶׁר יִדְעָתָ לֹא יִשְׁיָמָם בָּךְ וַיִּנְתְּנָם בְּכָל שְׁנָאֶיךָ (ז.ט.)

כלל שנינו בגמרא: שלשון "נתינה" היינו בשיעור, נתינה בכזית, ואילו לשון "שימה" היינו בלי שיעור אפילו כלשהו (כריתות ו.). לפיכך אומר הכתוב: "לא ישימם בך", אפילו כלשהו מכל מדוי מצרים לא ישים בך, אולם "וַיִּנְתְּנָם בְּכָל שְׁנָאֶיךָ", הללו יקבלו זאת בכמות ראויה, בשיעור. *ספר "מענה של תורה"*

וְהָיָה עֲקֵב תִּשְׁמְעוּן אֶת הַמְּשַׁפְּטִים הָאֵלֶּה (ז.יב)

מה טעם הזכיר כאן הכתוב רק "משפטים"? לפי שבני ישראל במדבר היו "דור דעה", אשר במשך ארבעים שנה עמדו בנסיונות קשים עד מאוד, ומצוות התורה נעשו חלק מן ה"אני" שלהם, כך שאפילו החוקים היו להם למשפטים, כלל לא היו מסוגלים להבין אחרת ונפשם הגדולה השיגה גם את החוקים כמו משפטים.

ספר "מענה של תורה" בשם "משך חכמה"

פלאי הבריאה!

.....שָׁגַר אֶלְפִיךָ וְעִשְׂתָּרֶת צֶאֱנָךְ וכו'..... (ז.יג)

יש ללמוד מפסוק זה דבר נפלא. "שגר" הוא לשון "נפל", ואמר הכתוב שהשי"ת מתוך אהבתו לישראל יעשה כך שאם נגזר שיהיה נפל בבעלי החיים אזי תחול הגזירה על הבקר ולא על הצאן, וכל כך למה? במסכת בכורות מבואר שבהמת הבקר אינה מושפעת חלב בעטיניה, אלא אם כן ילדה תחילה, אבל לעזים יש חלב גם בלא ולד. ועל כן אמר הכתוב שהנפל יהיה בבקר ולא בצאן, כדי שלאחר שהבהמה תפיל את עובריה, תהיה לפחות אפשרות לחלוב אותה, משום שגם לידתו של נפל קרויה ולד, ולאחר ההפלה תושפע הבהמה בחלב. אבל בצאן שדרכם להשפיע חלב גם בלא ולד, לא יהיה כל רווח מהנפל, ולכן הגזירה תהיה רק בבהמות, והם יהיו "ועשתרות צאנך", מלשון חוזק, שלא תפלנה את וולדותיהן. למדנו שגם כאשר הקב"ה מעניש, הוא מטפסף את הברכה בתוך העונש, את הלטיפה בתוך המכה. וברור שהדבר לא נאמר רק ביחס לברכה ולקללה, כפשוטם, אלא גם על כל דבר הנחשב אצלנו בבחינת קללה, דהיינו חפץ שאין בו כבר כל שימוש ונראה לנו שהוא כאבן שאין לה הופכין, גם שם אפשר עדיין למצוא צד של ברכה ותועלת לעולם כולו. *עלינו לשבח "דברים א'" בשם המהרי"ל דיסקין*

לְמַעַן עֲנִתְךָ וּלְמַעַן נִסְתָּךְ לְהִיטִיבָךְ בְּאַתְרֵיךָ (ח.טז)

הגמרא (מנחות טז.) מספרת, שמשה רבינו ראה שאחר פטירתו של רבי עקיבא הוציאו את בשרו למכירה

הלכה: עמידה או ישיבה בהבדלה

בני ספרד נוהגים כדעת השו"ע (סימן רצו ס"ו) לשבת בהבדלה משום קביעות כיון שאחד מוציא את כולם, ובני אשכנז נוהגים כדעת הרמ"א לעמוד בהבדלה כיון שליווי המלך צריך להיעשות בעמידה, וכך היה נוהג החפץ חיים, ויש מבני אשכנז בעיקר הליטאים הנוהגים לשבת וכדעת הגר"א שהכריע כהשו"ע. וכן נהג החזו"א ספר "הלכות שבת" רב אופיר מלכה שליט"א

פתגם: דרך רשעים כאפלה לא ידעו במה יפשו משלי

חקירה: הפרת נדרים: נערה מאורסה אביה ובעלה מפירין נדריה, משום שהאירוסין גורעים מכח האב (שהאירוסין קצת הוציאו את הנערה מרשותו), או משום שהתוסף בה גם כח הארוס (וכח האב לא נגרע, שהאירוסין אינם מוציאים ממנו כלל) (צפנת פענח כללי התורה והמצוות ח"א ד"ה הפרת, אות נד) "קובץ יסודות וחקירות"

ספור: מקום לשכינה: המגיד מקלם נודמן לעיר אחת. אמרו לו בעלי הבתים, כי בית החולים היהודי שבעיר נתון במשבר כספי וצפויה לו סכנת סגירה, בגלל קמצנותם היתירה של עשירי הקהילה. עלה המגיד על הבימה בבית הכנסת הגדול ודרש לפני הקהל: רבותי! הגמרא מספרת, כי השכינה שרויה למראשותיו של אדם חולה. יום אחד באה השכינה והתלוננה לפני רבונו של עולם: תמיד אתה שולח אותי אל בתיכם של הדלים והצפופים של העניים ולבי מתחמץ בקרבי למראה העוני, הדחקות והמצוקה שמסביב. אי אפשר בכך, מוטב שלחני אל בתי העשירים, שהם נאים, מרווחים ומרחיבים את הדעת. נענו לה מן השמים ושלחוה אל בתי העשירים. כיון שראו העשירים כך, הזדרזו והקימו בית חולים מרווח ונאה לעניים, כדי ליתן לשכינה מקום נוח ונאות לשכון בו. עכשיו שבית החולים צפוי לסגירה, ודאי חשוב השכינה לשכון בבתיים של העשירים. מוטב, איפוא, שהללו יפתחו ידיהם הקמוצות ויעשו במיטב יכולתם כדי לקיים את בית החולים על פנו. ספר "חוד וחלק" חלק ג'

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלימה של דינה בת מרים, הדסה אסתר בת רחל בחלא קטי, אברהם רפאל בן רבקה, חיים מאיר בן גבי זווירה, אליהו בן תמר, ראובן בן איזא, ששא בנימין בין קארין מרים, פליקס סעידו בן אטו מסעודה, ויקטוריה שושנה בת ג'וסי חנה, רפאל יהודה בן מלכה, אליהו בן מרים, שלמה בן מרים, שמחה ג'וזת בת אליז, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלוה, אלחנן בן חנה אנושקה, רבקה בת ליוזה, רישאר שלום בן רחל, נסים בן אסתר, מרים בת עזיזא, חנה בת רחל, דוד בן מרים, יעל בת כמונה, חנה בת ציפורה, ישראל יצחק בן ציפורה, יעל רייזל בת מרטיין היימה שמחה. זיווג הגון: לאלודי רחל מלכה בת חשמה, ליוסף גבריאל בן רבקה, למרים בת רבקה. הצלחה לחנה בת אסתר וליונתן מרדכי בן שמחה ברכה זרע של קיימא ללבנה מלכה בת עזיזא וליאור עמיחי מרדכי בן ג'ייזל לאוני. לעילוי נשמת: אליהו בן זוהרה, ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מוחה, מסעודה בת בלח, יוסף בן מייכה. מורים משה בן מרי מרים. משה בן מול פורטונה. שמחה בת קמיר. מיכאל צ'רלי בן ג'ולייט אסתר. אמיל חיים בן עזו עזיזה, לינה רחל בת מיה, ראובן בן חנינה, אליהו בן מרים.

זצ"ל, מה הקשר? למה לשון "נעֲתָה" היא לשון תשובה? הוא השיב, כי תשובה צריכים לעשות "נעֲתָה", עכשיו, בלי דיחוי. אם באה התעוררות לאדם, לתקן את דרכיו ולשנות את עצמו לטובה, יעשה השינוי מיד. אם ידחה את חזרתו בתשובה, אם יאמר היום לא נוח, מחר או בשבוע הבא אתפנה מכל טרדותי ואעסוק בתקון עצמי, אף פעם הוא לא יעשה תשובה כי תשובה עושים כאן ועכשיו, תיכף ומיד. "נעֲתָה", "אין נעֲתָה אלא תשובה", ואין תשובה אלא נעֲתָה.

ספר "יחי ראובן"

נעֲתָה יִשְׂרָאֵל מָה ה' אֱלֹהֶיךָ שָׂאֵל מַעֲמָךְ פִּי אִם לִינְאָה אֶת ה' (י. יב)

הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים שנאמר: "נעֲתָה יִשְׂרָאֵל מָה ה' אֱלֹהֶיךָ שָׂאֵל מַעֲמָךְ פִּי אִם לִינְאָה אֶת ה'" (ברכות לג:) ואלו במקום אחר אמרו חז"ל: הכל בידי שמים חוץ מצינים פחים (כתובות ל:), וצריך להבין: האם הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים, או הכל בידי שמים חוץ מצינים ופחים? יש לומר, ששני דברים אחד הם, שכן "צינים" זו קרירות, ו"פחים" זו חמימות. פעמים בוערת באדם אש של יצר הרע ורוצה לעשות עבירה, ואז עליו להתגבר על החוסם ולקרר את עצמו. ופעמים יש בו קרירות הגורמת לו להימנע מעשיית מצוה, וכאן עליו להתגבר על הקרירות ולעשות את המצוה. אם כן: "הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים", הכוונה שעליו להתגבר על אותם 'צינים ופחים' ספר "ומתוך האור"

מדוע צריך לרבות תלמידי חכמים?

אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ תִּירָא (י. כ.)

ידועים ומפורסמים דברי הגמרא (פסחים י. כ.): שמעון העמסוני היה דורש כל ה'איתין' שבתורה, כיון שהגיע ל"אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ תִּירָא" פירש עד שבא רבי עיקבא ודרש: לרבות תלמידי חכמים. ויש להבין מדוע שמעון העמסוני לא דרש הדרשה של ר"ע: לרבות תלמידי חכמים? מדוע דוקא ר"ע הוא זה שדרש זאת? ונראה לבאר זאת כך: הנה מדרך העולם צריך היה להיות שעמי הארץ יאהבו וייראו מתלמידי חכמים מאוד וכבדו אותם, שהרי אחד העמודים שהעולם עומד עליהם הוא: "על התורה", וכן ידוע שכל עולם לא נברא בשביל ישראל שיעסקו בתורה, אם כן בזכות הת"ח העולם עומד, ואם יפסיקו ממשנתם יהפוך העולם לתוהו. וממילא אין התורה צריכה לצוות על עמי הארץ שייראו מהתלמיד חכם, כיון שטבע העולם הוא זה! ולכן שמעון העמסוני לא דרש "לרבות תלמידי חכמים". אולם ר"ע שהיה בעצמו עם הארץ ואמר: מי יתן לי תלמיד חכם ואנשכנו כחמור (פסחים מט) א"כ ידע שעמי הארץ אינם יראים מתלמידי חכמים, ועל כן יש צורך לצוות עליהם לירוא מהתלמיד חכם.

רבי יהונתן אייבשיץ בספרו "תפארת יהונתן"

יוסף גרמון כולל עקס לע בען
לכל עניני הדף נא לפנות במייל ל:
germon73@hotmail.fr
ניתן למצוא את העלון
www.kollel-aixlesbains.fr